

Valtuustoaloite sosiaalisen jälleenrakentamisen ohjelman laatimisesta / Tuominen Marke ym.

KVALT 04.05.2020 § 28

Marke Tuominen jätti hänen ja yhden muun valtuutetun allekirjoittaman valtuustoaloitteen sosiaalisen jälleenrakentamisen ohjelman laatimisesta.

Kaupunginvaltuuston päätös:

Merkittiin valtuustoaloite tiedoksi ja lähetettiin se edelleen kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

- - - - -

KH 18.05.2020 § 132 Valtuutettu Marke Tuomisen ym. 4.5.2020 jättämä valtuustoaloite on liitteenä.

(Valmistelija hallintojohtaja Aleks Heikkilä, puh. 040 823 7921)

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallitus merkitsee valtuustoaloitteen tiedoksi ja päättää pyytää kasvun ja oppimisen lautakunnalta, perusturvalautakunnalta ja vapaa-aikalautakunnalta erilliset lausunnot aloitteesta. Lausunnoissa on muun ohella käsiteltävä ehdotuksen toteuttamiseen liittyviä talousvaikutuksia riittävässä laajuudessa. Lausunnot on toimitettava kaupunginhallitukselle 21.9.2020 mennessä.

Kaupunginjohtajan kokouksessa tehty ehdotus:

Kaupunginhallitus merkitsee valtuustoaloitteen tiedoksi ja päättää pyytää kasvun ja oppimisen lautakunnalta, perusturvalautakunnalta, vapaa-aikalautakunnalta ja työvalmennuspäälliköltä erilliset lausunnot aloitteesta. Lausunnoissa on muun ohella käsiteltävä ehdotuksen toteuttamiseen liittyviä talousvaikutuksia riittävässä laajuudessa. Lausunnot on toimitettava kaupunginhallitukselle 21.9.2020 mennessä.

Päätös:

Hyväksyttiin kaupunginjohtajan kokouksessa tehty ehdotus.

- - - - -

VAPAA 03.09.2020 § 20
711/00.01.04/2020

Sosiaalisen jälleenrakentamisen näkökulmasta vapaa-aikapalveluilla on merkittävä rooli osana kunnan palvelutarjontaa.

Äänekosken vapaa-aikatoimi muodostuu kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja museotoimista sekä Ala-Keiteleen musiikkiopistosta. Vapaa-aikatoimen tehtävänä on kehittää vapaa-aikatoimialaa

kokonaisvaltaisesti tukemalla kuntalaisten hyvinvointia, viihtyisyyttä, ennaltaehkäistä syrjäytymistä ja edistää yhteisöllisyyttä. Äänekosken vapaa-aikatoimialan tuottamat kulttuuri- ja liikuntapalvelut vahvistavat kaupungin positiivista imagoa. Laadukkaat tapahtumat, sekä muu vapaa-aikapalveluiden tarjonta lisäävät paikkakunnan tunnettavuutta ja houkuttelevat uusia asukkaita ja yrittäjiä kaupunkiin.

Taiteen ja kulttuurin vaikutukset hyvinvointiin tunnustetaan yhä paremmin osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä ja kokonaisvaltaista hyvää elämää. Viime vuosina taiteen ja kulttuurin hyvinvointivaikutusten tutkimus- ja kehitystoiminta sekä taide- ja kulttuurilähtöisten hyvinvointipalveluiden tuottaminen on lisääntynyt huomattavasti. Kansainvälisen tutkimuksen perusteella on vahvaa näyttöä taiteen ja taiteellisen toiminnan merkityksestä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseksi, fyysisen ja psyykkisen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi sekä osana hoitoa ja paranemista. Kulttuuritoiminnan merkitys toimialarajat ylittävässä hyvinvoinnin edistämiseksi tulee tulevana vuosina kasvamaan.

Äänekosken kulttuuritoimen tehtävänä on tuottaa monipuolisia kulttuuripalveluita Äänekoskella ja tukea avustusten kautta paikallisten yhdistysten, yksityishenkilöiden ja muiden yhteisöjen kulttuuritoimintaa. Kulttuuritoimen tavoitteena on lisätä ihmisten kokonaisvaltaista hyvinvointia kulttuuritoiminnan kautta ja parantaa osaltaan kulttuurin harrastusmahdollisuuksien saatavuutta ja saavutettavuutta alueella.

Tavoitteiden ja tehtävien kautta kulttuuritoimi edistää kaikkien väestöryhmien yhdenvertaisia mahdollisuuksia kulttuuriin, taiteeseen ja sivistykseen, luo mahdollisuuksia toteuttaa ihmisten luovuutta sekä täyttää kulttuurin ja taiteen tekemisen ja kokemisen tarpeita, tukee kaikkien väestöryhmien osallisuutta ja osallistumista kulttuuriin ja taiteeseen, sekä vahvistaa kulttuurin ja taiteen käyttöä väestön hyvinvoinnin, terveyden ja yhteisöllisyyden edistämiseksi.

Kulttuuritoimen keskeisiä toimintamuotoja ovat esittävän taiteen ja muiden tapahtumien järjestäminen, sekä kulttuurikasvatukseen ja kulttuurihyvinvointiin liittyvien toimintojen koordinointi yhteistyössä varhaiskasvatus- ja opetuspalveluiden, sekä sosiaali- ja terveystieteiden toimijoiden kanssa. Näin ollen kulttuuritoimi tukee sosiaalista jälleenrakennusta ja hyvinvoinnin edistämistä vahvasti jo oman perustoiminnan kautta.

Ala-Keiteleen musiikkiopiston (AKMO) toiminta-ajatuksena on antaa oppilaan yksilölliset ominaisuudet ja tavoitteet huomioon ottavaa musiikin- ja soitonopetusta, jonka päämääränä on vahvistaa oppimisen iloa soitto- ja laulutaidon, yhteismusisoinnin ja musiikin perusteiden oppimisen sekä niiden edelleen kehittämisen kautta. Lisäksi tavoitteena on kannustaa oppilasta harjoitteluun ja itseohjautuvaan työskentelyyn sekä luoda oppilaalle perusta elinikäiselle myönteiselle musiikkisuhteelle.

AKMO antaa taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukaista opetusta, jonka tehtävänä on luoda edellytykset hyvän musiikkisuhteen syntymiselle. Tavoitteena on, että oppilas kehittää musiikillista osaamistaan ja iloitsee oppimisestaan. Opetus antaa valmiuksia musiikin itsenäiseen harrastamiseen ja oppilaan tavoitteiden mukaiseen musiikkiopintojen jatkamiseen muilla koulutusasteilla. Musiikillisten taitojen kartuttamisen lisäksi oppilasta rohkaistaan opinnoissaan esteettiseen kokemiseen, luovaan ajatteluun ja tuottamiseen sekä uusien ratkaisujen etsimiseen.

AKMO toimii aktiivisesti ja haluaa olla näkyvästi esillä kuntalaisten elämässä. Musiikin avulla halutaan jakaa ja lisätä sosiaalista hyvinvointia toimialueen väestön keskuudessa. Opettajat ja oppilaat soittavat vuosittain lukuisissa erilaisissa isommissa ja pienemmissä konserteissa sekä yksin että yhdessä. AKMO:n yhteistyökumppaneina ovat mm. kuntien kulttuuritoimet, koulut, päiväkodit, kirjastot, seniori- ja päiväkeskukset, terveysasemat, seurakunnat ja muut maakunnalliset musiikkioppilaitokset. AKMO:n toiminta vahvistaa sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja tarjoaa mahdollisuuksia hyvinvoinnin lisäämiseen monipuolisesti eri ikäryhmissä. AKMO tekee yhteistyötä mm. Äänekosken kaupungin perhekeskuksen kanssa, jotta myös heikommassa asemassa olevilla olisi mahdollisuus osallistua toimintaan.

Yleisen kirjaston tehtävänä on tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistää lukemista ja kirjallisuutta, tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon, tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Äänekoskella toimii neljä kirjastoa, pääkirjaston lisäksi Konginkankaan, Sumiaisten ja Suolahden lähikirjastot. Kirjasto on jo lähtökohtaisesti maksuton matalan kynnyksen palvelu, jonka jokaisen kuntalaisen on helppo saavuttaa.

Liikuntapalveluiden tehtävänä on tuottaa kaikille kuntalaisille liikuntapalveluita ottaen huomioon harrasteliikunnan, kilpaliikunnan, lasten- ja nuorten liikunnan, sekä erityisryhmien tarpeet. Liikuntapalvelut myöntää paikallisille urheiluseuroille toiminta- ja kohdeavustuksia, joiden kautta kanavoidaan tukea erityisesti lasten- ja nuorten harrastustoiminnan ylläpitämiseksi.

Liikuntapalvelut järjestää liikunnanohjausta erityisryhmille ja huolehtii koulujen uimaopetuksesta. Ohjaustoiminnasta vastaavat pääasiallisesti erityisliikunnanohjaajat yhteistyössä kaupungin muiden toimijoiden mm. sosiaali- ja terveyspalveluiden kanssa. Erityisryhmien liikunnalla tarkoitetaan sellaisten henkilöiden liikuntaa, joilla on vamman, sairauden tai muun toimintakyvyn heikentymisen tai sosiaalisen tilanteen vuoksi vaikea osallistua yleisesti tarjolla olevaan liikuntaan ja joiden liikunta vaatii soveltamista ja erityisosaamista. Liikuntapalveluiden terveysliikuntaryhmät ovat tarkoitettu pitkäaikaissairaille, työkyvyttömyyseläkkeellä oleville ja ikäihmisille, ellei toisin mainita. Näin ollen sosiaaliset, sekä toimintakykyä ja hyvinvointia edistävät näkökulmat tulevat

huomioiduiksi jo olemassa olevissa Äänekosken liikuntapalveluiden tuottamissa palveluissa.

Avustusten osalta vuoden 2020 yhdistysten perusavustuksissa on huomioitu monien yhdistysten kohdalla maltillisia korotuksia perusavustuksiin, olemassa olevan määrärahan puitteissa. Lisäksi vapaa-aikatoimiala jakaa kulttuuri-, liikunta- ja kyläyhdistyksille kohdeavustuksia erilaisiin toimintoihin. Yhteisöille ja yksityishenkilöille myönnetyt perus- ja kohdeavustukset parantavat osaltaan sosiaalista yhteenkuuluvuuden tunnetta, sekä lisäävät kuntalaisten aktiivisuutta ja yhteistyötä erilaisten tapahtumien ja muiden hankkeiden kautta koko Äänekosken alueella.

Yksi keskeinen osa sosiaalista jälleenrakentamista on valtuustossa hyväksytyyn vapaa-aikaohjelman ja siihen liittyvän kulttuuritilaohjelman toteuttaminen. Vapaa-aikaohjelmassa määritellyt kärkitavoitteet ovat:

1. Vapaa-aikapalvelut väestön hyvinvoinnin edistäjänä

- Kulttuurikasvatussuunnitelman juurruttaminen osaksi varhais- ja koulujen toimintaa yhteistyössä varhaiskasvatus- ja opetuspalveluiden kanssa
- Kulttuurihyvinvointitoiminnan lisääminen eri kohderyhmien parissa
- Liikunnanohjauspalveluiden kohdentaminen soveltavaan liikuntaan ja erityisryhmien tarpeiden huomiointi
- Liikuntapalveluiden ja harrastusmahdollisuuksien saatavuuden ja saavutettavuuden edistäminen kaikissa ikäryhmissä
- Musiikkiopiston toimintojen ja verkostojen laajentaminen sellaisten henkilöiden luokse, jotka eivät itse pääse kulkemaan konsertteihin
- Digitaitojen edistäminen ja kirjaston e-aineistojen käytön lisääminen
- Lukemisharrastuksen edistäminen kirjavinkkauksen, koululaiskäyntien, kotipalvelun ja liikkuvan lainaamon kautta

2. Äänekosken vetovoimaisuuden lisääminen

- Sisällöllisesti laadukkaiden ja helposti saavutettavien kulttuuritapahtumien järjestäminen
- Yhteistyö valtakunnallisen tason urheilukilpailujen ja muiden suurtapahtumien järjestämisessä
- Uuden kulttuurihistoriallisen näyttelykokonaisuuden rakentaminen tehtaan vanhaan hallinto-konttorirakennukseen sisältäen mm. kulttuuri- ja tehdashistoriaa
- Kirjastojen itsepalvelukäytön ja aukioloaikojen lisääminen
- Vapaa-aikapalveluiden ja tapahtumien hyödyntäminen osana Äänekoskelle suuntautuvaa matkailua

3. Toimintaympäristö ja tilat ovat hyvässä kunnossa ja tehokkaassa käytössä

- Kulttuurin tilakysymysten ratkaisu kulttuuritilaohjelman mukaisesti
- Liikuntapaikkojen kokonaisvaltaisen hoito-, korjaus- ja investointisuunnitelman laatiminen ja noudattaminen
- Liikuntatalon, ylipainehallin ja jäähallin rakennus- ja korjaushankkeiden loppuun saattaminen
- Kirjaston palveluiden esteettömyydestä ja saavutettavuudesta huolehtiminen
- Museoiden esine- ja taideteosvarastojen sekä työskentelytilojen olosuhteiden parantaminen
- Museon kokoelmahallintajärjestelmän uudistaminen maakunnallisen yhteensopivuuden turvaamiseksi

4. Aktiivinen ja ajassa oleva vuorovaikutus eri toimijoiden välillä

- Monipuolinen yhteistyö vapaa-aikasektorilla toimivien yhteisöjen ja yksityisten kanssa eri foorumeilla
- Kulttuurialan toimijoiden ja kaupungin yhteistyön kehittäminen kulttuurifoorumien kautta, säännölliset tapaamiset 1-2 per vuosi
- Liikunnan seurayhteistyön kehittäminen seurafoorumitoiminnan kautta, säännölliset tapaamiset 1-2 per vuosi
- Kirjaston palvelujen tutuksi tuominen kaikenikäisille ja markkinointi uusille asiakasryhmille erilaisten tapahtumien ja projektien kautta
- Musiikkiopiston toiminnan jatkuva kehittäminen uuden opetussuunnitelman pohjalta yhdessä oppilailta, vanhemmilta sekä muilta yhteistyötahoilta saadun palautteen pohjalta
- Yhteistyön tiivistäminen Koskelan settlementin kanssa
- Kuntarajat ylittävä yhteistyö palveluiden tuottamisessa
- Kuntalaisten osallistaminen ja huomioiminen toiminnassa kyläparlamentin, nuorisovaltuuston ja muiden yleisötilaisuuksien kautta

Vapaa-aikaohjelman toteuttamisen kautta edistyvät myös sosiaalisen jälleenrakentamisen tavoitteet, jotka mahdollistavat toimintakykyisemmän, aktiivisemmän ja paremmin voivan kunnan ja kuntalaiset myös tulevaisuudessa.

Mikäli kuntalaisaloitteessa esitettyihin toimenpiteisiin (mm. avustusmäärärahojen nostaminen) halutaan edellä esitettyjen vapaa-aikapalvelujen jo toteuttamien toimenpiteiden lisäksi muutoksia, on sillä taloudellisia seurauksia. Vapaa-aikalautakunta jakoi vuonna 2020 perusavustuksia kulttuurialan, liikunta-alan, sosiaali- ja terveysalan, kyläyhdistysten ja nuorisojärjestöjen toimintaan yhteensä 121 580 €. Avustuksia jaettiin 70 eri järjestölle. Avustussummat vaihtelevat järjestöittäin. Mikäli avustusmäärärahan nostolla olisi yksittäisten järjestöjen kannalta merkitystä olisi perusavustuksiin suunnattavaa kokonaismäärärahaa korotettava vähintään 30 000 eurolla.

Nykyisessä taloudellisessa tilanteessa määrärahojen nostaminen tulee olemaan erityisen vaikeaa ja myös vapaa-aikatoimiala joutuu vuoden 2021 talousarvion valmistelussa huomioimaan

kaupunginhallituksen määrittelemän talousarviokehityksen sisältämät leikkaukset.

Globaali koronavirusepidemia on edelleen päällä ja vapaa-aikatoimen toimenpiteet tähtäävät tällä hetkellä kulttuuri- ja liikuntapalveluiden ylläpitämiseen alueellinen tautitilanne huomioon ottaen.

Valmistelija vs. vapaa-aikajohtaja Jukka-Pekka Pohjolainen, puh. 020 632 3259

Päätösehdotus

Vapaa-aikalautakunta hyväksyy ja esittää edelleen kaupunginhallitukselle, että Äänekosken kaupungin koronavirusepidemian jälkeistä aikaa tukevan sosiaalisen jälleenrakentamisen ohjelman toimenpiteet huomioidaan vapaa-aikatoimessa määrärahojen puitteissa jo nykyisessä toiminnassa, sekä olemassa olevassa vapaa-aikaohjelmassa ja siihen liittyvässä kulttuuritilaohjelmassa. Näin olen erillistä sosiaalisen jälleenrakentamisen ohjelmaa ei vapaa-aikatoimialan osalta katsota tarpeelliseksi.

Päätös

Hyväksyttiin.
